

Előfizetési ár:

Egész évre 6 frt.
Félévre 3 „
Negyedévre 1 frt. 50 kr.
Községeknek és néptanítóknak egész évre 4 frt.

Bérmertlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

A nyilt-térben minden garmond sor díja 20 kr.

ZEMPLÉN.

Hetilap, főtékintettel e megye szellemi és anyagi érdekeire.

Hirdetési díj:

Minden egyes szó után
100 szög 2 kr.
Azonfelül 50 „ 1 1/2 „
„ 50 „ 1 „

Kiemelt, díszbetűk s körzettel ellátott hirdetésekért termétek szerint, minden centimeter után 3 kr. számítottatik.

Hirdetések a „Zemplén” nyomdájában vétetnek föl, s vidékről is oda intézendők.

Felhívás!

A zempléni megyei gazdasági egyesület hivatásánál fogva a reá háramlott erkölcsi és hazafiúi kötelemlenek vél eleget tenni, ha testületi működésének kifejezést adandó, az 1877-ik év májushó 14-ik és következő napjain Sátoralja-Ujhelyben egy általános kiállítás rendez.

A viszontagságos idők miatt több éveken át elhallgatott testületi működés ez első mozzanatát, reméljük, hogy az egylet minden lelkesült tagja és a megye minden előrehaladó polgára erkölcsi támogatásával és tényleges részvétele által gyamolítani kegyes leend. Ezen hitben és reményben felhívjuk a nagyérdemű gazdaközönséget, hogy a kiállításban minél nagyobb számban részt venni sziveskedjenek, hogy így a versenyben erőket minél szebb arányokban érvényesíthessük.

Kelt S.-a.-Ujhelyben november 6-án tartott gazd. választmányi gyesületi ülésében.

VICZMÁNDY ÖDÖN, LÖCHERER ANDOR,
gazd. egyesületi közp. alelnök. gazd. egyesületi titkár.

VLADÁR KRISTÓF,
gazd. egyesületi elnök.

A kiállítás tervezete.

A kiállítás következő csoportokból alakul:

I. Állatkiállítás, ugymint: 1. szarvas marha; 2. ló; 3. juh; 4. sertés; 5. baromfi.

II. terménykiállítás, ugymint: 1. mezőgazdasági és kerti termények; 2. gyümölcs és bor.

III. Eszközök és gépek: Mindennemű gazdasági szőlőmvelési, borászati és kerti eszközök és gépek.

IV. Háziiparcikkek, ugymint: Kézimunka, fametszetek, szövetek, fonatok, tejtermények, sütemények, tészták, füstölt és páczolt húskok, berakatok, befőzetek, eczetek, aszalványok stb.

V. Eke- és szántásverseny,

A kiállítás szabályzata.

1. A zempléni megyei gazdasági egyesület által rendezendő kiállításban részt vehet minden megyebeli polgár, gépekkel bárki.

2. Kiállítható minden a tervezetben foglalt tárgy, ha előjárói bizonylattal igazoltatik, hogy az a kiállító tulajdona s nevelése, termelése, készítménye vagy találmánya.

3. A kiállított állatok takarmányozása és gondozása a tulajdonost terheli, azonban a gazd. egyesület rendező bizottsága, mind a takarmányozásra, mind a rend s tisztaságra saját közegei által ügyel fel. Kívánatra a kiállítók kényelméért előleges bejelentés után az egylet is gondoskodik takarmányról a kiállító számlájára.

4. A kiállítani szándékozók által 1877. év januárhó 31-ig írásban két példányban az egylet központi elnökségéhez bejelentendő:

1. a kiállító neve, lakhelye, utolsó postája;
2. a kiállítandó tárgy minősége, mennyisége, neme, kora és faja (ha a tárgy saját találmánya vagy a kiállító által javított, ezen körülmény a bejelentésben kiemelendő);

3. a tárgyak számára igénylendő tér méterben;

4. vajjon a kiállított tárgyak átengedtetnek-e az egylet részére kisorsolás végett?

5. vajjon a kiállító állatjait önmaga takarmányozza-e vagy az egylet gondoskodik költségre takarmányról.

5. A bejelentett tárgyak az egyik bejelentési iv visszacsereleése mellett csak 1877-ik év májushó 12 — 13-ik napján fogadtatnak el a kiállítás helyiségébe. Gépek hamarabb is, de legfeljebb 5 nappal a kiállítást előzőleg elhelyezhetők.

6. A kiállítás megnyitása májushó 14-ik napján délelőtt 9 órakor, a bezárás májushó 15-én történik.

Minden tárgy a visszapott egyik bejelentési iv előmutatása mellett adatik ki a kiállítás bezárta után.

7. A kiállítandó tárgyak számára a tért az egylet díj nélkül adja.

Minden különemű tárgy és állat külön iven jelentendő be.

8. A díjak, érmek és díszoklevelek közvetlen a kiállítás bezárta után ünnepélyesen osztatnak ki.

9. Minden kiállított tárgy, mely a bezárat után 48 óra alatt el nem vitetik, a gazd. egyesület tulajdona marad.

10. A kiállítási helyiségbe a kiállítókon, egyleti tisztviselők és bíráló bizottsági tagokon kívül személyenként a belépti díj sorshuzási számmal 30 kr. Egy-egy sorsjegy ára 10 kr.

A kiállítandó tárgyak elhelyezésére nézve az egylet végrehajtó bizottsága intézkedik.

Minden kérdés az egylet titkárához Sátoralja-Ujhelybe intézendő. A kiállítás sorrendjét és ünnepélyességeit részletes program fogja a közönségnek tudtul adni.

Sárospatak, 1876. nov. 14.*

— Contra egy jogásznak. —

A „Zemplén” 41 ik számában „Sárospataki őszi lombok cím alatt egy vidéki levelet röppenttem napvilágra, melyben őszintén, távol minden malitiosus gondolatoktól az itteni viszonyokat szellőztettem. Előre elvoltam rá készülve, hogy sok embernek paprikát hányok az orra alá. De mert ugy gondolkoztam, hogy a liberális Patakon a szabad szóért talán csak nem huznak karóba, leplezetlenül mondtam el mindazt, amit láttam, tapasztaltam. Soraim jóformán még ki se hültek, midőn egy darutollas jurista haragra fortyanva furkóssal ront rám már mindjárt a 42-ik számban. S ahelyett, hogy jóakaratu komoly czáfolatot írna, a sértegetés fegyveréhez nyul. Egy vádlevelet penderít, melyben engem tudatiannak, hálátlanak, rágalmozónak nevezget el. Már maga ez a körülmény világos tanujele annak, hogy itt nem valami jogosult ellenféllel van dolgunk, hanem egy rátartó jogászzsal, kinek legjellemzőbb tulajdona a hányavetiség és a henczegés. Mint afféle lovagtól pedig, ki a „b o d r o g p a r t i h ö l g y k o s z o r u” körül is lebzsel egy kicsit tisztességesebb modort várhatnánk. Épen azért, mert válasza nem egyéb, mint prókátori füllenés, vagy pedig roszakaratu ferdítés olyan praceptor tónusból lekiabálva, illő lesz, ha szeme közzé nézünk azoknak a rókatorkos kitételeknek.

Én a 41-ik számban viszonyainkat ekként jellemeztem: „Társadalmi életünk haldokló, mint a hervadt őszi táj; kis városunk rideg, mint a barát

* Supplikálni járván a „Zemplén” kezembe nem került igy az „Őszi lombok” válaszára csak most felülhetek. H.....

cellája, nincsen ami felfrissitené. életet lehelne beléje.... Czivilizációnak, csinosodásnak vajmi kevés nyoma.“ Ön ez állításomat nemesak meg nem czáfolja, sőt megerősíti, midőn elismeri: hogy társadalmi életünk nagyon szük körre van szoritva. Legfeljebb a polgári körben csillámlik fel egy kis halovány sugára. Csakhogy ennek sem áldástadó melege, sem jelentősége nincsen, amennyiben nagyon szük körre, csupán néhány tagra szoritkozik. Még kevésbé czáfol meg ama másik állításával, hogy a családok is alkotnak társaságot, de itt az ifjuság közül csak a választottaknak van helye. Nem tudom szándékosan vagy öntudatlanul puffenté ön ki e szánandó érvet?? De tette legyen bármiként, vérg sért bánt az minden becsületes embert. E nyilatkozata önnök azt jelenti, hogy vagy az ifjuság tulnyomó része van oly szánandó szellemi tengődésben, miszerint még egy közeposztályu családnak is ajtót kell neki mutatnia, vagy pedig Sárospatak egynehány intelligens családjá annyira műveletlen és fenhéjázó, hogy egy tekintélyes iskola ifjuságának elég illetlen fittyet hányni. Ugy de miután ilyenek sem a pataki közönséget, sem az ifjuságok nem ismerjük, következik a való igazság: hogy t. i. az ön állítása h a m i s.

Épen az a baj, hogy a családok nem alkotnak társas életet. Ami kevés intelligencia van is, az ifjuságtól elszigetelten áll, mert a társadalmi élet kifejlődve nincs.

Viszonyainkat figyelve kiemeltem továbbá az éjjeli kivilágítást, a nagyszerű járdát és toronyórát, mint amelyek Patakhöz méltók (pen vannak kiállítva?) ön ezek mindenikére is megfelel. Még pedig vagy elmisúsolja a dolgot, vagy kedves szokása szerint füllen egyet. Éjjeli kivilágításunk — ugymond — van annyi, hogy a kóborló frátereket megláthatja, becsipheti a rendőrség. E czélzás éle önt sebezhetné, ha lerajzolnám compániája viselt dolgait, melynek gyönyörű társaságában éjfélekig üti a ferblit. No de hát önnök minden szabad!! A farkas nem bántja a maga fiát. Arra a hires kivilágításra pedig csak azt mondhatom: van igenis kivilágításunk, ha a hold feltűnik, mert a lámpákat csak sátoros ünnepek alkalmával szokták meggyújtani. Amit eléggé igazol az a körülmény is, hogy már a mult évi „Üstökös”-ben jónak látta valaki megénekelni ami lámpásunkat.

Hát még a járda?? önkéntelenül is eszembe jut:

„Nem vagy te szép, se nagy város
Rosz a járdád, az is sáros.“

Mert egyáltalában nem áll az, amit az „egy jogász” ur állít: hogy t. i. főtécaink nagyrészben kivannak köveze. Épen azok nincsenek. Egy pár kutyaszoritó zug megérezte ugyan az erélyt, de a főtécák kitatarozását egyedül csak a vak láthatja.

De hát várakozunk!!!

Majd ha a „dorkó” culturalis meghódítása be lesz fejezve, akkor felderül kutyabagason is, amidőn a kövezés be lesz fejezve, a bomlott óra újra megkezdí pályafutását. Mit annyival inkább remélhetünk, mert a tisztelő jogász ur a közönség megnyugtató végett kijelentette, hogy a toronyórának is van már némi alapja. Tudomásul vesszük nyilatkozatát, de mint láthatni ellenünk semmit sem bizonyít. Ez az óra már legkevesebb tíz esztendeje hogy bomlott. Ha tíz év alatt is csak némi alapra tudtunk szert tenni, vajjon nem feltehető-e, hogy a másik tíz év is belekerül, míg a beteg óra megkapja az orvosságot.

Egyébaránt ugy találom, hogy sem a társadalmi élet felvirágzását, sem Patak csinosodását, haladását nem is óhajtja ön; még azt is, aki ilyenek után óhajttozik Peste meg Bécsbe küldi.

Boldog együgyűség!!!

Miért szánta hát magát a tudományos pályára, ha önnök a cultura nem kell? Vajjon nem jobb lett volna-e önnök Makkos-Hotyka virányos bércein kanászokdni, s ott a jó öreg Horáczczal eltilinkolni:

„Boldog, ki a város tájától, zájától
Házber-gondok nélkül éldegélhet távol.“

Ami főiskolai dolgainkat illeti: én az iskolát tespedt utódnak nem neveztem. Hogy soraimból mégis ilyesmit olvas ki, az vagy határozott rosz akaratnak, vagy tudatlanságnak a kifolyása. — Ide

igtatom azt a pontot, melyet elferdített. Ime így szól: „Szinte hallom az észrevetelt; Pataknak nem a külsin, nem az előrehaladott cultura'is élet a dicsőre méltó tulajdona, hanem az, hogy van egy tekintélyes főiskolája. Hát biz ez nagyon szép dolog. Csak hogy épen azért, mert örökség gyanánt ösapjától, a hajdani történeti nevezetességű Sárospatakról, mint lomha, tespedt utód méltatlan e nagyszerű örökségre.“ Azt hiszem a legelső pillanatra kiderül, hogy itt sem az iskolát gyalázom, sem az ifjúság alatt a fát nem vágom. Sőt épen ellenkezőleg az iskolát emelem ki, hangsúlyozván: hogy az ilyen város, mint Patak, ahol a cultura'is élet valóságos szánandó lábán áll, egyáltalában nem érdemli meg ezt a tekintélyes főiskolát. Ez őszinte, tiszta meggyőződés. A tudományos készség mellett szükséges a társadalmi jártasság is. amit pedig Patak nem adhat. Épen azért itt török-szakad társadalmi életet kell teremteni.

Hogy pedig sem az „alma máter“ sem a tanári kar iránt tiszteletlenséggel nem viseltetem, erre nézve megnyugtató lelkiismeretem. Én a tudomány mánkásainak igaz tisztelője voltam mindenkor, az is leszek. Sokkal inkább, mint a hízelkedők és farkcsóválók armádiája. Ugy látszik nincs is egyéb bűnöm, minthogy egy tudós tanár gunyvevére nézve plagiomot követtem el. Mert hiszen tudja ön azt nagyon jól, hogy a „gyalog bölcsész“ elnevezés nem tolem ered.

Látja tudós jogász ur (??) ön nem a vaknak beszél színekről, hanem épen ellenkezőleg, mint vak leczkét tart a színekről, amihez egy kukkot sem ért!!

Fent említett levelemben megróttam továbbá azt az örökös zsurlódást és civakodást, mely a jogászok és theologusok, vagyis jobban mondva a jogi és theologiai facultás között fenn áll; mert bizonyos demokrata jogászok a gyűlölséget testületív fújták fel. Tettem ezt első sorban, mint protestans növendék, kinek azon szent ügyet, melynek zászlója alatt szándékozom leküzdeni e rövid életet, — kell, hogy szívemen viseljem. Tettem másodsorban, mint főiskolai növendék, aki a testérek közötti gyűlölséget behunyt szemmel nem nézhettem el. Én a békét, a jó egyetértést hangsúlyoztam egy magasabb szempont érdekében. És ön?? ön úgy látszik választó vízzel akar egyesíteni, szutyongatással javítani, midőn a válaszfal felállításáért felelőssé teszi a theologusokat, másodizben, mint a k l é g y neki megy a superintendenciának. Ez már aztán a malicia valóságos superlativus gradusa. — Egy superintendenciát „hallatlan bölcsességűnek“ gunyolni, s a nyilvánosság terén meghurczolni, valóságos p u l y a lélekre mutat. — Mondta volna ön azt, hogy tévedett vagy nem helyesen cselekedett: nem szólánánk, miután amennyi az ember, annyiféleképen gondolkodik, s köztudomás szerint is „mindenki a maga fazekához szit.“ De a cinizmus sértő nyilatkozatára arczába szökken a vér minden protestans embernek. Hogy aztán miért

TÁRCZA.

Apró dalok.

I.

Fényes őszi délután van . . .
Kint ülök egy fa alatt;
Fejem fölött suttogó szél
Rezgeti a lombokat.
Szellőzűgás — lombsohajlás!
Rajta ugy elmélyvedek,
S a tavasznak álmaival
Csalogatom lelkemet.

Képzetelemben az öreg föld
Ujra ifju arcot ölt;
Felhők és tavak mosolyognak,
A rét, ösvény ujra zöld.
Elmerengök andalogva . . .
S míg egy bokor-ág meging,
Azt hiszem: madárka szállt rá
S csitt! — dalolni fog megint.

S hajh! szívemben is tavasz van —
Tavaszi vágy . . . óh az az!
Szerelemnek régi lángja,
Hogy kihalt már nem igaz.
És hogy minden elmúlt, minden . . .
Az sem igaz — nem kiszem!
— Csak mikor egy sápadt levél
Hull ölembé csöndesen.

II.

„Még csak egyszer utoljára!“
Szól a nap a földnek, égnek;
És a felhők, halmok, erdők
Még egy végső csóktól égnék.

tette ön ezt? megadom a felvilágosítást röviden. Itéljen a közönség.

A közelmúlt egyházkerületi gyűléshez egy folyamodást intéztünk, abbéli kérelmünknek adva kifejezést, hogy az ünnepválasztási jótéteményre nézve a theologusoknak elsőbbség adassék a joghallgatók felett. A gyűlés azon szempontból indulva ki, hogy nemcsak méltányos, hanem igazságos is azoknak elsőbbsége, tekintélyesebb egyházakba való ünnepi kibocsátása, akik a papi teendőnek inkább gyakorlatában vannak; kérelmünket teljesítette. No azért aztán lett szitok és marakodás. Az „egy jogász“ fajta emberek uton-utfélén marczangolták a gyűlést, annak aljegyzőjét, főként pedig a theologusokat. — Ehez járulván még némelyek ambíciójának ki nem elégtétele, tüstént kész lett a fakultási gyűlölség. A legationális ügy felett lassanként elhallgattak volna, de az ambíciónak a tüzre olajat kellett önteni. Távolról se gondolja azonban senki sem, hogy én az összes joghallgatókat vádoló!! A higgadtabbak elhallgattak. S habár zokon esett is nekik az az egy pár forintnyi veszteség, megvizsgálták őket amaz öntudat, hogy az ő veszteségük mások sebének a gyógyírja . . .

Ime itt a világos tény, amiből kitetszik, hogy gstorommal szemem nem vágtam ki, hanem épen ellenkezőleg az „egy jogász“ az ellenem emelt doronggal önmagát zuzta agyon . . .

Főiskolai dolgokról levén szó, megemlékeztem az egyletekről is. Nem rajzoltam le egyiket sem, csupán nevével említettem fel amaz általános megjegyzéssel kísérve: „intentiója mindeniknek szép és nemes, mindmeggannyi pártolásra méltó, habár az a sok kaszinóra, könyvtárra meg önképző-társulatra való szakadás az egyleti szédelgés humbugjával tekinthető is.“ E soraimból a tudós jogász ur (?) aztán azt következteti, hogy én az egyleteket, mint a műveltség óramutatóit csupán i s k o l a i h u m b o g o k n a k tekintem.

Szerencsétlen k u r t a f e l f o g á s !! Ön úgy látszik, amit olvas, nem szokta megérteni Hja hiába! Az elkényesztetett urficska nem tanult meg gondolkozni!!

Nem bántottam én az egyleteket távolról sem. Tudom milyen fontos szerepet játszanak minden iskola beléletében. Hanem igenis az egyleti szédelgés humbugjának neveztem azt, hogy több egyenlő czégű és czélú egyletek léteznek egymás kárára. Mi szükség van p. o. két ifjúsági kaszinóra, könyvtárra, önképző-társulatra, mikor egy is elég. — Ez esetben kaszinónk és könyvtárunk nagyobb lendületet venne. Szép multu önképző-társulatunk sem jutott volna arra a szomorú sorsra, egy 18 taggal tartsa fel a multak iránt való kegyeletet. E részvéthiánynak azonban sok tekintetben az „egy jogász“ féle emberek is okai, akik szivesebben pártolnák az agarász-egyletet, mint az önképző-társulatot. Attól, aki az egyletek fontosságáról másoknak leczkét ad, elvárjuk, hogy ne csak szájkodják, hanem kövessen mindent a legfontosabb egylet felvirágzása érdekében.

„Még csak egyszer!“ Sugja halkan
A szellő a lomb fülebe;
Szellő és lomb összehajlik
Boldogan, remegve; félve.

S a rózsák is: „Ah még egyszer!“
Csak ezt suttogják sohajtva:
És még egyszer mosolyognak
K a c z é r k o d v a jobbra-balra.

Darmay Viktor.

Szin-csere,

vagy

Hecczből.

— Humoros elbeszélés. —

Irta: Farkas Bertalan.

* * *

Bonifác atyus egy „havanna-csutkát“ szorongatva szájában, a lapokból böngészte a bőrzej állapotokat, a szomszéd szobából élénk társalgás hallatszott: valóságos h a r m o n i k u s k a c z a g á s. Fipszky Viktor „e-dur“, — Czilike „e-moll“-ból csinálta, egy csöpet se másként Csutorássy és Bibike, Böndöczy meg Milike. Csak ugy reszkettek a falak a jókedvtől.

— S ha figyelemmel kísérte volna nagysád, hogy miként tánczolt . . .
Czilike hangosan felkaczagott.
— Az a toilette — jegyzé meg Valér.

Ellenesetben kénytelenek leszünk arra a meggyőző désre jutni, hogy önnök az egyletek fontosságáról fogalma sincs, amit papirosra rakott afelől maga volt legkevésbé tisztában.

A convictusi ügyekre nézve pedig hallgatók. Nem azért, mintha az „egy jogász“ ur czáfolata előtt megretirálnék, hanem azért, mert az intézet igazgatója kijelentette: h o g y m i n d e n t m e g t e s z, c s a k h o g y a b a j o k o r v o s o l v a l e g y e n e k. Páratlan becsületességéről, erélyességéről megvagyok győződve. Ezt elismertem a mult alkalommal is. Épen azért nyilatkozata őszinteségében feltétlenül hiszek, s bevárom az ügyek teljes megjavulását. Akkor pedig — szívemből mondom — én a hálátlanak s malitiosusnak mondott ember leszek az, aki az elismerés és hála szerény babér levelét fogom nyujtani.

Annak a pogány jogásznak pedig, aki még kenyeremet is elakarja vétetni, bucsuzól csat annyit mondok:

„Él még a jó Isten, ő engem is szeret:
Megadja ha kérem a mai kenyeret.“*

HARAGODI.

S p o r t.

Sátoralja-Ujhely, 1876. nov. 20.

A zemplémegeyi agarász-egylet f. évi nov. 15. és 16-án a sárospataki gyepen tartott elegy versenyére a beköszöntött zord idő miatt kevés számú, de annál kedélyesebb társaság gyűlt egybe. A megjelent egyleti tagokon kívül Ganczaugh Miklós ur, Patay Sámuel ur, báró Vay Elemér és Arnold voltak vendégeink, kiknek megjelenésükért ez alkalommal mondok köszönetet.

A verseny reggelén mintha sport-életének gyermekkorát élő egyletünk iránt az időjárás is udvarias akart volna lenni, a téli ruhába öltözött hideg novemberi időt enyhe verőfényes őszi nap váltá fel. A fülesekkel gazdag gyepen 14 urlovasból alakult mezőn indult szerencsét próbálni, melyhez a társaság többi tagja a tapadó havas talaj miatt — mely a futamokat is nagyban nehezíté — szánokra ülve csatlakozott. A billikommal karöltve járó dícsőség 12 versenytársat csalt a nyul halállal végződő tusára, melyek közül azonban a verseny kedvencét — Pilisy Ferdinánd ur „Fürgé“-jét — bekövetkezett malheur-je miatt gazdája visszavonni kényszerülvén a bilikom a tételek felével együtt Füzy Kálmán ur „Rigó“-jának jutott osztályrészül.

A nevezések következő sorrendben történtek:

1. Pilisy Ferdinánd ur v. sz. Fürgé I.
2. Dókus Gyula ur v. k. Divat.
3. Orosz Sándor ur f. sz. Feeske.
4. „ f. h. Hattyu I.

* A vitát e sorokkal bezártuk.

Szerk.

Bibike még nagyobb kaczagott.
— Az a frizura — szól most Laczi.
Ezt Milike volt kegyes megnevetni.
— S volt bátorsága oda jönni . . .
— Skandál . . .

— Jah! ha a nevelés . . .
— Hiányzik . . . egészíté ki Bibike.
— Akkor nincs mit csudálkozni — veté utána Böndöczy.
— S hogy tette neki a szépet . . .
— Igen, az a . . .
— Na igen, az a — proletár ficzko — jegyzé meg gunyosan Fipszky.

Ismét kaczaj, mely nem csak a plafond-ig: de még a Bonifác ur füleibe is eljutott.

— Formalis paraszt.
— Original — rüpök.
— Unicum — nyomta meg Csutorássy.
— Valóban, az embernek vigyázni kell . . .
— Nehogy tolakodásának kitegye magát . . .
— Csak nemes-leveledet tapaszd a zvirferblattjához.

— S rögtön retirádót fú . . .
Ujra kaczagás.
Ezek ugyan ki lettek szapulva, akár kik voltak.

A három „gyönyörűség“-nek tetszett az utolsó élcz. — Pompás hangzású szó az a — nemeslevél.

Bonifác atyus ott hallgatódzott az ajtónál.
— Kétségtelen, — dörmögé magában — hogy ezek „uri“ család ivadékai. Nemes-levelet emlegetnek. — De az a bái hetvenkedés! . . . Ez sehogysen akart az öregnek a fejéből kimenni. — Hátha csak tréfát akarnak üzni az ő „gyönyörűségei“-vel. Végre is az nem hiba, ha b a u k r ó t o k, csak becsületes szándékkal legyenek. Ő ad pénzt, azok adjanak — rangot.

5. Patay Sámuel ur v. sz. Szöcske.
6. Fűz Kálmán un f. k. Rigó.
7. Bogyay Zsigmond ur f. k. Vezér.
8. " " v. sz. Fűrge II.
9. " " f. k. Hattyu II.
10. Báró Vay Elemér ur h. k. Kigyó.
11. " " h. k. Legény.
12. Vladár Emil ur f. sz. Hancsa.

I. Ö s s z e v e t é s.

1. Fűrge I. Fűrge I.
Legény
2. Rigó Rigó.
Szöcske
3. Fecske Fecske.
Hattyu II.
4. Hattyu I. Hattyu I.
Vezér
5. Divat Fűrge II.
Fűrge II.
6. Hancsa m. n. jelent Kigyó.
Kigyó

II. Ö s s z e v e t é s.

1. Kigyó Fűrge II.
Fűrge II.
2. Fűrge I. vissza von. Fecske.
Fecske
3. Rigó Rigó.
Hattyu I.

III. Ö s s z e v e t é s.

1. Fűrge II. Fecske
Fecske
2. Rigó Rigó.
Erővesztő

A sok jó pompa közül ki kell emelnem Dókus Gyula ur „Waldmeister“-ét, mely — dacára a kedvezőtlen talajnak — minden halálhoz elsőnek érkezett, hatalmas vadászó, kitartása és tüzevel valóban ritkítja párját. A versenyt követő közelednél virágos jó kedvre kerekedett társaságot egyetünk gyepezeire Bogyay Zsigmond ur más napra róka-vadászatra kérte fel. A szíves meghívás csakhamar ellőn fogadva, és reggel ismét lóra ülve, felkerestük a ravaszoknak e vidéken tanyául szolgáló kisebb, nagyobb kiterjedésű sok helyt öles magosságú gazzal diszító bozótokat, és nem eredménytelenül, mert mintegy 3/4 órai keresés után csakugyan felhangzott az első hajra! A kiugratott komát megfeszített lovaglással bár, de pár perc alatt sikerült rejtekéből a sima gyepe kiszorítani, hol aztán báró Vay Elemér „Kigyó“-ja és Bogyay Zsigmond ur „Vezér“-e mint e téren tapasztalt szaktudósok tartották felette a

Az öreg föltette magában, hogy résen lesz.

— Már engedj meg édesem; de én határozottan mondhatom, hogy Fipszky legszivesebben társalog velem. Nemes vonzalmáról éppen nem csatlódhatom.

Igy Bibike fakadt ki Czilike ellenében.

— Igen, — okoskodott Milike — engem meg Csutarássy szeret. — Teirántad legnagyobb vonzalommal van Bődöczy.

Czilikének pityergőre állott a szája — e nyilatkozatoktól.

Hogy akarják elütni Fipszkyt a kezéről; — pedig az a legkülönb fiu a három közt.

— Azért se? — szölt azután durczásan — Viktor engemet szeret.

— Engem! — kiáltott fel Bibike.

— Hallod papa? — apellált Czilike az öreghez.

— No, láttál már ilyet atyuskám? szölt Bibike, szintén siróra álló szájjal.

— No jó, majd elvállik — folytató ezután. — S ha csakugyan ugyan, én azt se bánom, hiszen... hiszen... Csutorássy is...

— Mit, mit a kedves Valér? tört ki Milike.

Ó az enyim, — enyim a sirig. Az isten is nekem szánta. Nézzétek meg jól, nem nekem van-e teremtvé?!

Most Bibikén volt a sor megszeppeni. — Végre még ő talál az ideálokból kikopni.

Az atyus csak hűledezett, hogy a „gyönyörűségek“ ily nemes vetélyre kelnek.

Furcsa is az; még a bálban mindenik meg volt elégedve a „magáéval“ és most „egymására“ sovárognak.

(Vége köv.)

rögtönbiráskodást. A második és harmadik ravasz — bár hosszabb keresés után — szintén nyeregbe kerülve, az eredménytel felette elégedett társaság vigan indult vissza Sárospatak felé. hol még egyszer meghallgatva jó czigányunk szívesen szóló nótáit, egy évre bucsut vettünk megynék e páratlan szépségű agarászó helyétől.

RIGÓ.

HÉTRŐL-HÉTRE.

(Hír és vegyes rovat.)

Szegedy Mihály zintátsulata a közelebbi napokban Beregszászból, hol csaknem két hóig a közönség meglegedésére működött, városunkba érkezett, s előadásait tegnap a „Toloncz“-czal nyitá meg. Társulatának erőit még nem ismerjük, tehát nem is szólhatunk róluk, de a hír azt beszéli, hogy sok jó egyéniséggel rendelkezik. Jövő hó elejétől operetteket is fog adni, ha a közönség pártolása felbátorítja, jó operette-tagok szerződötetésére. Ez alkalommal megemlítjük, hogy Hubay mult szerdán hagyta el Sárospatakot, hol mindig zsutolt há előtt játszott, s társulata annyira behizelgő magát az ifjuságnál, hogy távozásakor a főiskolai énekkar kíséré ki a pályaudvarba.

Mr. George Browning, — kinek városunkba jövetelét annak idejében jeleztük — pár hét óta megyei főorvosunk dr. Chyzer Kornél vendége, s az ő kalauzálása és befolyásával gyűjti azon adatokat, melyek irodalmi, történeti s kiválólag ethnografiai tanulmányaihoz szükségesek. Browning ur a londoni kir. társulatnál az irodalom és történelem tanára, s mint költő is a jelesebbek sorában áll. Már eddig Europa több államát utazta be, s hozzánk is azért jött, hogy nyelvünket elsajátítva, hazájában a magyar nép individualitását alaposan és hiven ismeresse meg. Épen azért figyelme mindenre kiterjed, mi társadalmi, ipar, kereskedelmi s általában culturalis viszonyainkat illeti. Így tekinté meg közelebb a kerületi kir. fogházat is, hol kellemesen győződött meg az ott uralgó rend s tisztaság fölött, s egyszersmind a munka-termék is tetszésével találkoztak. Közelebb a szintén nemzeti szenvedélyeink közé tartozó agaraszatban vett részt Lukán, Matolai Etele és Bajusz József társaságokban, s mint előtünk személyesen kifejezé: igen jovialis napot töltött. Ezekből átszik: hogy Browning ur teljesen beakarja magát élni viszonyainkba, s ekkép magával vinni mindazon benyomásokat, melyek tanulmányai megírásánál tollát vezetni fogják. Ugy tudjuk: hogy Browning ur még néhány hétig lesz városunk vendége, s aztán tanulmányait ismét más vidéken folytatandja. Mi köszönetünk nyilvánítása mellett szerencsét kívánunk neki üdvös fáradozásaiban; mert hogy szívesen látott vendég lesz szép Magyarország bármely zugában, a fölött egy pillanatig sem kétségeskedünk, kik a szíveslátást nemzetünk egyik kiváló jellemvonásának ismerjük.

Csarnok.

A testgyakorlat, mint nevelési eszköz.

Fölvölvasta a s.-a.-ujhelyi gymn. tanulóknak, nov. 11-én 1876.

Kovács János.

II.

A kezdetleges önvédelmi tornászati a régi görögöknél már, mint rendszeres nevelészetű eszköz fordul elő; nem lehet azonban állítani, hogy a kezdetlegességtől külön fokozaton nem ment volna az át náluk is addig, míg kimondák ezt elvet: a test és szellemileg együttes nevelése fejleszhet jó és szép embert. A görög nép, mint másban, ugy ebben is a szép és jó megvalósítására törekedett; mi böl önkényt az tünik ki, hogy ök erős és szép állásu testben szép és erős lelket óhajtottak nevelni.

Innen van, hogy már a regebeli Centaurusról, Cheironról, ki Asklepiost Jazont az aranygyuppu hősét, és Achillest nevelte, azt olvassuk, hogy testileg és szellemileg ezöseknek nevelte növendékeit. A nagy bölcsészek: Pythagoras, Sokrates és Pláto nagyra becsülték és gyakorlák a tornászati, mint oly eszközt, melynek segítségével az emberi test szebb idomot és hajlékonyságot nyer. Lykurg, a törvényhozó Spártában, Solon pedig Athenben elrendeli, hogy a szellemi fejlesztés mellett a testet is gyakorolják. A testgyakorlat Kréta-szigeten és Spártában nyert leghamarabb rendszeres alkalmazást. A spártai nevelés kemény és zord volt; ifjuságából oly polgárt törekedett nevelni, ki az államért hideget és meleget, büt és örömet béke és háboru idejében el tudjon könnyen viselni. E rendszeröknek kifolyása volt az a kegyetlen szokásuk, melynél fogva a testileg hibás gyermekeket, amint

megszülettek elveszték. Hét évig közönségesen női fölügyelet alatt állottak gyermekeik; de ez után átadák öket az állami köznevelésnek, hogy ott közösen ezös férfiakat neveljenek belőlök.

Hasonló nevelésben részesültek a leánygyermek is; mert spártai felfogás szerint az anyának, hogy ép és harcra termett gyermeket szülhessen, erősnek és testileg jól kifejlettnek kellett lennia.

Ilyen volt a krétai nevelés is, azzal a különbséggel, hogy itt tovább ügyeltek a szülék gyermekeikre.

Sokkal szelidebb volt ezeknél az athéneiek nevelési rendszere; mind az által, mint az előbbieket, testgyakorlatokat ök is üztettek gyermekeikkel. Athenében a testgyakorlás által arra törekedtek, hogy szép idomot adjanak az emberi testnek és lehető hajlékonyságot. S ezt tevék azért is, mert nálök a bátor, izmos és nemes tartásu megjelenés jobban ajánlá a férfi rejtett szellemi képességeit is, mint másutt.

A többi görög népek is üzék a testgyakorlatot; de az egyik törzs, mint a jóniai követé Athént, másik a dóriai pedig Spártát.

Általában, midőu tornászni kezdettek, oly tereket választott minden görög törzs, mely viz mellett volt; s ezt azon egyszerű okból tevék, hogy tornázás után megfűrdhessenek, s így a testökre szállt port onnan könnyen eltávolíthassák.

Később midőn a görög élet jobban kifejlődött s gazdagabbakká lettek, csinos helyiségeket rendeztek be tornahelyekül.

Vitruvius följegyzései szerint az a hely, hol fénykorában a görögség tornázott, nem volt más, mint egy nagyszerű épület. Ez épület ugy volt készítve, hogy benne a bölcsék számára oszlopsorok és szobák valának berendezve; itt hallgatók bölcselmi előadásait, kik bölcsészkedni megakartak tanulni; azonban mulatságra is szolgáltak a bölcsészek helyei. Voltak ez épületben földött termek is a végből, hogy vihar ellen oda menekülhessenek az ifjak és mulatók. Külön öltözdékkel is dicsekedett ez épület, hol közönségesen föltönyöket örzék az ifjuságnak torna alatt, vagy azokban beolajozák öket. A városok közelében platánfákkal beültetett szabad termek is voltak e célra berendezve; voltak lapdázó termek és uszodák is. Szóval céljök valósításáért annyit tettek a görögök, mennyit csak tehettek.

A görög törvények szerint minden szabadon született, tehát minden előkelő ifjut, nemcsak a tudományokra, hanem a tornázásra is kellett oktatni; a rabszolgák gyermekei a nevelés ez áldásaiban nem részesülhettek. A nemes ifjut 18-ik évében külön választák, s hadi gyakorlatokra fogák, hogy 22-ik évében, midőn polgári jogot nyert, köteleességének megfelelően, s védhesse a megtámadott jogot vagy hazát. Futás, ugrás, ököviadal, dárdatörés- és vetés; lapdázás, paizsfogatás és táncz tevék a tornaoktatás részeit; kiegészíték ezeket a lovaglás, kocszás, paritázás és uszás stb. Az uszás oly általános volt, hogy ki uszni nem tudott olyanok tarták, mint azt, ki nem tudott olvasni.

E gyakorlatokkal a testi ügyességen kivüi, szellemi és erkölcsi célt is akartak elérni a görögök, mert általök önuralomra és lélekéberségre; egyszerűségre és jámborságra óhajták uvelni az ifjuságot; míg azt hívék, hogy ily uton nemcsak fölkölthetik, de szilárdíthatják is a közegyetértés és honszeretet nemes erőnyeit.

E nevelési rendszeröknek az lett a gyümölcse hogy elérék azt a szépséget, mit a görögség alatt értünk; bár hol és hogyan nyilatkozzék ez, mindig megragadja a művelt lelket s elandaltítja a nemes keblet. Szobrot emeltek annak, ki nyilvános játékaikon ügyessége által győztes lön: ennek oly hatása volt, hogy életében minden valamire való görög egyszer győztes akart lenni, s azért csupa becsvágyból is tornázott.

Az ökor második hatalmas népe volt a római. Ez valamint nyelvénél rendszerét és nagyobb szerü szellemi fejlettségét a görögöknek köszöni; ugy a testgyakorlatokban is mint egyéb nyilvános és magán tornagyakorlataiban azokat követi. Innen van, hogy mit áthozhattak a görögtornászati köréből, azt magok közt meghonosíták; de nem tulajdonítanak neki oly fontos szerepet a nevelés körül, mint a görögök. Ök nem tűzék céljául ennek az emberképzést; mert csak erős és engedelmes hadfiak képzésére használták föl, a nélkül, hogy szépitó hatására ügyeltek volna, míg a görögök erre föleg figyeltek.

Nem levén az ember összhangzatos képzése célba véve a római tornászati; azért a hadi gyakorlatokban, uszás, vívás futásban és gyaloglásban gyakorlák az ifjakat; s minthogy a hadfinak türelemre, kocszás és lovaglásra gyakori szüksége van, a háborukban épen ugy, mint az életben, már korán és huzamos ideig ezeket meg kelle szoknia és gyakorolnia minden rómainak. A gyermek tanuljon hideget és meleget túrni, mondák ök; nem is tet-

szett nekik más általában csak a látványosság, a színház.

E kedvtöltésök kielégítéséről gondoskodtak is a római nagyok; a roppant épületek: Amphiteatrum, Circus szolgáltak; ezekben folytak le mind azon mutatványok melyekkel a látványosságtól elvakult népet maga érdekei kivételére könnyen megnyerte nem egy római főúr.

Hogy azonban a görögöktől eltanult testgyakorlás minden nemét is üzték, bizonyos. Voltak kitünően kiművelt testgyákorlók. Nagyjaikról köztök Caesarról is tudjuk, hogy törekedtek enémü műveltségök által is kitűnni. Caesárról ugyanis azt olvassuk: hogy valamint elméjére nézve kitűnő volt; úgy a testi ügyességben is rendkívülinek mutatkozott. Legjobb lovas, uszó, vivó volt ő annyira, hogy míg a hideg és meleget legjobban el tudta viselni, nála bátrabb katonát nem ismertek azok, kik benne, mint emberben, a szelidséget csodálák. E tulajdonai és szellemi sok oldalúságának vegyült összesége tevék azt, hogy míg a római nép zsarnoka lett addig a világ egyik legrendkívüliebb emberének tartható.

Horác emliti, hogy a nők között is voltak olyanok kik koruk követelményeinek mindenha megfeleleltek; mert gyönyört kelthettek testi ügyességök és szellemi műveltségök. Háziasság önbecs, ildom, táncz és zene azok mik kedvessé teszik a római nőt; de hogy szabadoncok is voltak közöttük, nem tagadhatni. már csak azért sem, mert férfi csontból vétettek.

(Folytatása köv.)

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

Borúsházi

Menetrend.

A magyar észak magyar-gácsországi vasut keleti és szági vasut vonalain.

SZERENCs—M.-SZIGET.

(Egyszersmind Debreczen, Királyháza, Munkács, Nyiregyház, Ungvár felé.)

Szerencs (ebédlő) ind. 9 ó. 5 p. délelőtt 3 ó. 59 p. d. u. }
 S.-a.-Ujhely (eb.) } érk. 11 ó. — délelőtt 5 ó. 44 p. d. u.
 M.-sziget érk. 9 ó. 19 p. este 5 ó. 26 p. reg.

M.-SZIGET—SZERENCs

(Debreczen, Királyháza, Munkács, Nyiregyháza, Ungvár felé.)

M.-sziget ind. 6 ó. 55 p. reg. 11 ó. 31 p. d. e. }
 S.-a.-Ujhely (eb.) } érk. 5 óra — délután 8 óra 30 p. reggel.
 Szerencs (ebédlő) ind. 5 óra 45 p. d. u. 9 óra 48 p. délel. }
 Szerencs (ebédlő) érk. 5 óra 48 p. este 11 óra 2 p. d. e.

S.-A.-UJHELY—KASSA.

(Egysz. Homonna, Mező-Laborez felé.)

S.-a.-Ujhely ind. 6 óra 9 p. este 8 ó. 57 p. reg. }
 L.-Mihályi (eb.) } érk. 6 óra 45 perc este 9 óra 33 p. d. e.
 Kassa érk. 9 ó. 44 p. este 12 ó. 13 p. d. u.

KASSA—S.-A.-UJHELY.

(Homonna, M.-Laborez felé.)

Kassa [ebédlő] indul 5 óra 11 p. reggel 1 óra 31 p. d. u. }
 L.-Mihályi [eb.] } érk. 7 óra 40 p. reggel 4 óra 10 p. d. u.
 S.-a.-Ujhely ind. 8 óra 20 p. reggel 4 óra 54 p. d. u. }
 érk. 8 óra 56 p. reggel 5 óra 30 p. d. u.

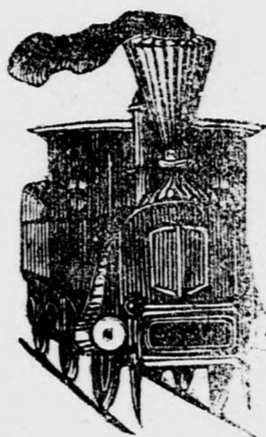
Eolyó év juniushó 1-től fogva a magyarországi vonalon Legenye-Mihályi és homonna közt a 7. és 8. számú helyivonat fog hetenként háromszor és pedig: hétfőn, szerdán és pénteken közlekedni.

HOMONNA—LEGENYE-MIHÁLYI.

Homonna	elindulás	4 óra 18 perc	reggel.
Órmező	"	4 " 48 "	"
Nátafalva [Megállóhely]	"	4 " 5 "	"
Nagymihály	"	5 " 40 "	"
Bánóc	"	6 " 10 "	"
T.-Terebes-Gálszécs	"	6 " 48 "	"
Velejte [Megállóhely]	"	7 " 34 "	"
Legenye-Mihályi	érkezés	7 " 50 "	"
S.-a.-Ujhely	"	8 " 56 "	este.
Budapest	"	6 " 50 "	"
Szigeth	"	9 " 38 "	"
Kassa	"	12 " 22 "	délután

LEGENYE-MIHÁLYI—HOMONNA.

Budapest	elindulás	7 " 30 "	reggel.
Szigeth	"	7 " 14 "	"
Kassa	"	1 " 40 "	délután.
S.-a.-Ujhely	"	6 " 20 "	este.
Legenye-Mihályi	"	7 " 30 "	"
Velejte [Megállóhely]	"	7 " 50 "	"
T.-Terebes-Gálszécs	"	8 " 44 "	"
Bánóc	"	9 " 22 "	"
Nagymihály	"	10 " 4 "	"
Nátafalva [Megállóhely]	"	10 " 28 "	"
Órmező	"	10 " 52 "	"
Homonna	érkezés	11 " 19 "	éjszak.

Első magyar

gácsországi v.

Hirdetmény.

Az alólikt igazgatóság ezennel köztudomásra hozza, miszerint a **Homonna-legenye-mihályi** vonalon hetenként háromszor közlekedő 7. és 8. sz. vegyes vonat forgalma f. hó 20-ával további rendelkezésig beszüntetik.

Bécs, 1876. év novemberhavában.

Az első magyar-gácsországi vasutigazgatósága.

Faanyagok eladása.

Herczeg Windisch-Grätz Lajos tulajdonához tartozó következő fűrészelt faanyagok fognak a f. évi deczembérhő 8-án délután 2 órakor Sátoralja-Ujhelyben a legtöbbet igérőnek eladatni:

Mintegy 400 darab szegélyezett és szegélyzetlen **tölgy palló** 2"-4" vastagsággal, 9"-11" szélességgel, 12'-22' hosszúsággal.

70 db. szegélyezett és szegélyzetlen **nyárfapalló** 1"-3" vastagsággal, 9"-15" szélességgel, 6'-15' hosszúsággal.

18 db. szegélyezett **gyertyánfapalló** 2"-3" vastagsággal, 9"-15" szélességgel és 6'-8' hosszúsággal

24 db. szegélyzetlen **jávorfadeszka** 1" vastagsággal, 5"-9" szélességgel és 6'-8" hosszúsággal.

Ugyanazon alkalommal különféle nagyságu ócska ajtók és ablakok, nemkülönbön egy új házkapu is elfognak adatni. Az árverés az u. n. Bonis-udvarban fog megkezdetni, ahol a nyár-, gyertyán- és jávorfa, továbbá ajtók, ablakok és kapu addig is bármikor megtekinthetők, és az uradalmi téglagyárban fog folytatni, a hol a tölgyepallók lerakva vannak.

Bővebb értesítéssel Mikes Gyula mindenkor szolgálhat.

Az erdészi hivatal.

Hidvám haszonbérleti hirdetés.

A Zempléni megye tulajdonához tartozó gesztelyi hidon fennálló vámszedési jog f. november 30-án a helyszínen Gesztelyben tartandó nyilvános árverés útján 3 évre bérbe adni határozottván, erről az illetők azon figyelmeztetés mellett értesítettnek, hogy az árverési, illetőleg haszonbérleti feltételek t. Zempléni megye tiszti ügyészének a megyei székháznál levő hivatalos helyiségeiben előre is megtekinthetők.

S.-a.-Ujhely, 1876. évi november 12.

MATOLAI ETELE,
alispán.

Vizimalmok bérbeadása.

S.-a.-ujhely városában és határában fekvő ugynevezett „Barátszeri“ és „Baksi“ uradalmi vizimalmok 1877. évi január 1-től három egymásutáni évekre haszonbérbe adtnak.

Bérleti szándékozók bővebb értesülést nyerhetnek Bydeskúthy Sándor uradalmi igazgatónál S.-a.-Ujhelyben.

Pályázat.

A sátoralja-ujhelyi polgári takarékpénztár és hitelegyleti pénztárnoki állomás jövő 1877-ik év január 1-től a jelenlegi pénztárnok önkéntes lemondása következtében üresedésbe jön. Ezen 1000 frtnyi óvadék letétele mellett, 700 frtnyi évi fizetéssel ellátott állomásra hivatott pályázók felszerelt folyamodványukat f. é. deczember 15-ig az igazgatósághoz benyújthatják.

Kélt Sátoralja-Ujhely, 1876. nov. 22.

Az igazgatóság.

Pénz!

A legkedvezőbb feltételek mellett **fizetési és nyugdíj izek, arany, ezüst és ékszerek** valamint **értékes sorsjegyek** és **állampapirok**ra kapható.

WEINSTEIN ALBERT,
hatóságilag eng. zálog-kölcsön üzletben S.-a.-Ujhelyben.

N e h é z k ó r t
 (Epilepsiát) levél útján gyógyít, szakmatorvos **Dr. Killisch**, Neustadt, Drezden (Szászország). **Több mint 8000 fényes gyógyeredmény.**